

NÂNG CAO VAI TRÒ CỦA ĐỘI NGŨ DOANH NHÂN TRONG TÌNH HÌNH PHÁT TRIỂN KINH TẾ THỜI ĐẠI MỚI

● TRỊNH VIỆT TIẾN - VŨ THỊ HOÀNG YẾN -
TRẦN TUẤN PHONG - NGUYỄN THỊ THẢO

TÓM TẮT:

Nghị quyết số 41-NQ/TW của Bộ chính trị về xây dựng và phát huy vai trò của đội ngũ doanh nhân Việt Nam trong thời kỳ mới đã chỉ ra vai trò của đội ngũ doanh nhân Việt Nam trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Bài báo phân tích thực trạng vai trò của đội ngũ doanh nhân hiện nay, chỉ ra những điểm còn chưa hoàn thiện, từ đó tác giả đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao vai trò của đội ngũ này trong thời gian tới.

Từ khóa: đội ngũ doanh nhân, nghị quyết số 41-NQ/TW, phát triển kinh tế.

1. Đặt vấn đề

Nghị quyết số 41-NQ/TW ngày 10/10/2023 do Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng ký ban hành đã nêu rõ tầm quan trọng của đội ngũ doanh nhân, một trong những lực lượng nòng cốt sẽ góp phần đẩy mạnh quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế của Việt Nam. Nghị quyết đã đặt ra mục tiêu đến năm 2030, Việt Nam cần phải phát triển một đội ngũ doanh nhân có quy mô, năng lực và trình độ đáp ứng được mục tiêu công nghiệp hóa và hiện đại hóa đất nước, cũng như phấn đấu có nhiều doanh nghiệp đạt tầm khu vực và thế giới.

Do đó, bài viết nghiên cứu “Nâng cao vai trò của đội ngũ doanh nhân trong tình hình phát triển kinh tế thời đại mới” nhằm phân tích rõ những thực trạng hiện nay, vai trò của đội ngũ doanh nhân Việt Nam, những điểm còn hạn chế, từ đó đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao vai trò của đội ngũ này trong thời gian tới.

2. Vai trò của đội ngũ doanh nhân trong tình hình phát triển kinh tế thời đại mới

2.1. Những thành quả đạt được

Ngày 09/12/2011, Tổng Bí thư Nguyễn Phú

Trọng đã ký ban hành Nghị quyết số 09-NQ/TW về xây dựng và phát huy vai trò của đội ngũ doanh nhân Việt Nam trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Sau hơn 10 năm thực hiện Nghị quyết, vai trò của đội ngũ doanh nhân đã được củng cố, phát huy và phát triển mạnh mẽ cả về số lượng và chất lượng, cụ thể:

Một là, đội ngũ doanh nhân Việt Nam đã kế thừa được truyền thống yêu nước, nâng cao ý chí tự lực, tự cường, tinh thần cống hiến cho dân tộc. Khi các doanh nhân Việt Nam lên kế hoạch và đầu tư vào các dự án kinh tế - xã hội, góp phần xây dựng một Việt Nam hùng cường, hay tự hào giới thiệu sản phẩm "Made by Vietnam", cố gắng nâng cao tên tuổi sản phẩm, tận dụng mọi cơ hội đưa sản phẩm Việt Nam góp mặt trên bản đồ thế giới. Đồng thời, các doanh nhân luôn đưa ra chiến lược kinh doanh tạo ra lợi nhuận nhưng gắn liền với trách nhiệm xã hội, bảo vệ môi trường thiên nhiên chung, đóng góp vào các hoạt động xã hội cũng như xây dựng cơ sở vật chất cho cộng đồng. Từ đó, góp phần nâng cao hình ảnh và xây dựng hình ảnh thương hiệu tích cực cho doanh nghiệp, giúp doanh nghiệp sở hữu thương hiệu mạnh và phát triển bền vững.

Hai là, tiếp tục khẳng định vai trò của bản thân, có những đóng góp quan trọng cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong thời đại mới. Việc nhận biết và nắm bắt nhanh chóng các xu hướng công nghệ mới, áp dụng chúng vào thực tiễn sản xuất - kinh doanh nhằm nâng cao hiệu quả sản xuất và quản lý doanh nghiệp đã giúp các doanh nghiệp ngày càng phát triển, góp phần quan trọng vào nền kinh tế của Việt Nam. Đồng thời, các doanh nhân Việt luôn chủ động tìm kiếm các cơ hội và đầu tư cho hoạt động khoa học công nghệ, nhằm cải tiến kỹ thuật và thúc đẩy người lao động phát minh ra các sáng kiến, để từ đó tạo ra các sản phẩm cũng như dịch vụ có giá trị cao, đáp ứng nhu cầu ngày càng đa dạng của khách hàng và nâng cao năng lực cạnh tranh cũng như vị thế của doanh nghiệp trên thị trường trong nước và quốc tế.

Trong bối cảnh thị trường đầy biến động và

cạnh tranh gay gắt như hiện nay, sự can đảm, chủ động và chấp nhận rủi ro từ các doanh nhân đã giúp nhiều doanh nghiệp có được cơ hội và có những thành công đột phá, đem lại những thành quả vô cùng to lớn.

Ba là, số lượng doanh nghiệp đang hoạt động liên tục tăng qua các năm. Tính đến hết tháng 3/2024, cả nước có khoảng 920.000 doanh nghiệp đang hoạt động, gần 30.000 hợp tác xã và 5,2 triệu cơ sở kinh tế cá thể phi nông nghiệp. Cùng với đó là sự tăng trưởng của khối doanh nhân với gần 1 triệu người (Việt Đức, 2024). Đặc biệt có 6 doanh nhân Việt Nam lọt vào Top "tỷ phú USD" do tạp chí danh tiếng Forbes công bố, gồm: ông Phạm Nhật Vượng (Chủ tịch Tập đoàn Vingroup, CEO VinFast), bà Nguyễn Thị Phương Thảo (Chủ tịch VietJet, Phó Chủ tịch HĐQT HDBank), ông Trần Đình Long (Chủ tịch Tập đoàn Hòa Phát), ông Hồ Hùng Anh (Chủ tịch Techcombank), ông Nguyễn Đăng Quang (Chủ tịch Masan Group) và ông Trần Bá Dương (Thaco); với tổng tài sản lên tới 13,9 tỷ USD, tăng so với mức 12,6 tỷ USD ghi nhận cùng thời gian này năm 2023 (Trần Ngọc, 2024).

Bốn là, gia tăng số doanh nghiệp và sản phẩm đạt thương hiệu quốc gia. Cụ thể, tính đến hết năm 2022, có 172 doanh nghiệp và 325 sản phẩm mang thương hiệu quốc gia (Việt Đức, 2024).

Năm là, số lượng doanh nghiệp phát triển đạt tầm khu vực và thế giới liên tục tăng qua các năm, từ con số 50 doanh nghiệp Việt Nam được Brand Finance xếp hạng giai đoạn 2015-2020 lên 100 doanh nghiệp tính đến năm 2023. Trong đó, đáng chú ý có Tập đoàn Viettel (được xếp hạng ở vị trí thứ 2 thế giới trong lĩnh vực viễn thông năm 2024), Công ty Cổ phần Sữa Việt Nam - Vinamilk (Top 6 thương hiệu sữa giá trị nhất toàn cầu, Top 5 thương hiệu sữa có tính bền vững nhất toàn cầu), hay hãng xe Vinfast niêm yết mã VFS trên Sàn chứng khoán Nasdaq vào tháng 8/2023 (Hà My, 2024).

Sáu là, tổng số vốn đăng ký kinh doanh của khu vực doanh nghiệp đóng góp hơn 60% GDP, khoảng 30% tổng số lao động đang làm việc (PV, 2023).

Như vậy, vai trò của đội ngũ doanh nhân Việt Nam ngày càng được củng cố và phát huy, góp phần nâng cao vị thế và uy tín của Việt Nam trên trường quốc tế.

2.2. Những điểm còn hạn chế

Tuy nhiên, theo Nghị quyết số 41-NQ/TW của Bộ Chính trị, giai đoạn vừa qua, đội ngũ doanh nhân và cộng đồng doanh nghiệp Việt Nam dù đã đạt được một số kết quả đáng ghi nhận, song vẫn còn gặp nhiều vướng mắc, khó khăn và chưa đáp ứng yêu cầu của thời kỳ mới trong quá trình phát triển, như sau:

Thứ nhất, phần lớn doanh nghiệp có quy mô nhỏ, sức cạnh tranh, hiệu quả hoạt động, năng lực kinh doanh, kỹ năng quản trị còn hạn chế.

Thứ hai, số doanh nghiệp quy mô lớn, có năng lực dẫn dắt các chuỗi cung ứng còn ít.

Thứ ba, tính liên kết, hợp tác, khả năng tận dụng cơ hội từ hội nhập kinh tế quốc tế và Cách mạng công nghiệp lần thứ tư còn yếu.

Thứ tư, một bộ phận doanh nhân đạo đức, văn hóa kinh doanh, ý thức chấp hành pháp luật, trách nhiệm xã hội, tinh thần dân tộc chưa cao, còn vi phạm pháp luật, cấu kết với cán bộ suy thoái, chạy theo lợi ích cá nhân, gây thiệt hại cho Nhà nước, làm giảm sút niềm tin của nhân dân.

Thứ năm, một số cơ chế, chính sách khuyến khích, hỗ trợ doanh nghiệp chậm được triển khai, hiệu quả chưa cao; cải cách hành chính, cải thiện môi trường đầu tư, kinh doanh chưa đáp ứng yêu cầu; chưa quan tâm công tác đào tạo, bồi dưỡng cho doanh nhân.

Theo Nghị quyết số 41/NQ-TW, những hạn chế, yếu kém nêu trên chủ yếu do nhận thức, trách nhiệm của một số cấp ủy, tổ chức Đảng, chính quyền chưa đầy đủ, sâu sắc; công tác tuyên truyền, phổ biến, quán triệt, lãnh đạo, chỉ đạo tổ chức thực hiện có lúc, có nơi còn hình thức; công tác quản lý nhà nước, sự phối hợp giữa các cơ quan trong xây dựng và tổ chức thực hiện chính sách, pháp luật chưa chặt chẽ, thường xuyên. (Bộ Chính trị, 2023)

3. Nhiệm vụ do Nghị quyết số 41/NQ-TW đã đề ra

Từ các điểm hạn chế trên, Nghị quyết số 41/NQ-TW đã đề ra một số nhiệm vụ nhằm nâng cao vai trò của đội ngũ doanh nhân Việt Nam trong thời kỳ mới như sau:

Một là, nâng cao nhận thức về vị trí, vai trò của đội ngũ doanh nhân trong thực hiện mục tiêu phát triển đất nước. Trong đó, cần đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền, vận động, nâng cao nhận thức và trách nhiệm của các cấp trong hệ thống chính trị, các cán bộ/Đảng viên/nhân dân về vị trí và vai trò của đội ngũ doanh nhân trong thực hiện các mục tiêu phát triển đất nước; Tiếp tục tuyên truyền và vận động đội ngũ doanh nhân nhận thức sâu sắc và đầy đủ về vai trò/sứ mệnh của bản thân, đồng thời khuyến khích đội ngũ doanh nhân phấn đấu xây dựng đạo đức, văn hóa kinh doanh, học tập và làm việc theo tư tưởng, đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh,...

Hai là, hoàn thiện chính sách, pháp luật, tạo môi trường đầu tư, kinh doanh thuận lợi, an toàn, bình đẳng cho doanh nhân, doanh nghiệp phát triển và cống hiến. Trong đó, cần chú trọng hoàn thiện thể chế, bổ sung các chế tài kinh tế phù hợp, đồng bộ đường lối và chủ trương của Đảng về phát triển đội ngũ doanh nhân và cộng đồng doanh nghiệp; Cần quan tâm xây dựng và hoàn thiện các chính sách pháp luật về phát triển kinh tế số, chuyển đổi số,... nhằm tạo điều kiện cho doanh nhân/doanh nghiệp có bước đột phá trong một số lĩnh vực mới, lĩnh vực có lợi thế và tiềm năng; tiếp tục chú trọng công tác quản lý nhà nước, đẩy mạnh nhanh cải cách hành chính, hoàn thiện cơ chế đối thoại, tham vấn của các cơ quan dân cử, cơ quan quản lý nhà nước đối với đội ngũ doanh nhân; đổi mới và nâng cao hiệu quả hoạt động kiểm tra, thanh tra, giám sát doanh nhân/doanh nghiệp nhằm có cơ chế ngăn ngừa và xử lý nghiêm các hành vi vi phạm, tranh gây thất thoát và tham nhũng, tiêu cực.

Ba là, phát triển đội ngũ doanh nhân lớn mạnh ngang tầm mục tiêu, nhiệm vụ phát triển đất nước

trong thời kỳ mới. Cần có chính sách đột phá để hình thành và phát triển doanh nghiệp dân tộc và doanh nghiệp có quy mô lớn, để các doanh nghiệp này trở thành người dẫn dắt các ngành/lĩnh vực then chốt và trọng yếu của quốc gia, nghiên cứu và đưa ra các chính sách tạo điều kiện cho các doanh nghiệp quy mô nhỏ và vừa mở rộng quy mô sản xuất, nâng cao sức cạnh tranh, năng lực sản xuất,...; tiếp tục khơi dậy tinh thần khởi nghiệp trong toàn xã hội; Tạo điều kiện để đội ngũ doanh nhân có đại diện tham gia các cơ quan dân cử, các tổ chức chính trị - xã hội liên quan, đồng thời tăng cường trách nhiệm bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp/chính đáng của các doanh nghiệp Việt Nam; Có cơ chế khuyến khích các doanh nhân tham gia các hoạt động đào tạo/bồi dưỡng/truyền cảm hứng và chia sẻ kinh nghiệm thành công với thế hệ trẻ kế cận...

Bốn là, xây dựng đạo đức, văn hóa kinh doanh, phát huy tinh thần dân tộc, khơi dậy khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc. Cần vận động và thúc đẩy đội ngũ doanh nhân phấn đấu thực hiện chuẩn mực đạo đức, văn hóa kinh doanh gắn với bản sắc và tinh hoa dân tộc; nâng cao ý thức và trách nhiệm của doanh nhân/doanh nghiệp đối với xã hội.

Năm là, tăng cường đoàn kết, hợp tác, liên kết giữa doanh nhân với công nhân, nông dân, trí thức dưới sự lãnh đạo của Đảng. Thúc đẩy sự hợp tác/liên kết/phối hợp hoạt động trong đội ngũ doanh nhân, giữa doanh nhân với công/nông dân và trí thức thông qua các hình thức đa dạng và phù hợp; Xây dựng mối quan hệ lao động hài hòa, ổn định và tiến bộ giữa doanh nghiệp và người lao động, thúc đẩy ký kết thỏa ước lao động tập thể nhằm đảm bảo quyền lợi hợp pháp và chính đáng của người lao động trong các doanh nghiệp; Khai thác thế mạnh, thúc đẩy liên kết/hợp tác giữa doanh nghiệp và nông dân theo hướng xây dựng các mô hình sản xuất chuỗi cung ứng, chuỗi giá trị; Đẩy mạnh liên kết/hợp tác giữa các doanh nghiệp với đội ngũ trí thức nhằm giúp các doanh nghiệp tiếp cận với khoa

học công nghệ một cách nhanh chóng và bền vững; Tăng cường liên kết/hợp tác giữa các doanh nghiệp với nhau nhằm tạo ra cơ hội tham gia sâu hơn vào chuỗi cung ứng, chuỗi giá trị toàn cầu.

Sáu là, phát huy vai trò của Liên đoàn Thương mại và Công nghiệp Việt Nam, các tổ chức đại diện đội ngũ doanh nhân, doanh nghiệp. Cùng cố và kiện toàn tổ chức, đổi mới nội dung/phương thức và nâng cao chất lượng/hiệu quả của Liên đoàn nhằm phát triển hội viên và phát triển tổ chức vững mạnh, là cầu nối vững chắc giữa Đảng và doanh nhân; Tiếp tục hoàn thiện cơ chế/chính sách/nâng cao hiệu lực hoạt động của các tổ chức đại diện hợp pháp của đội ngũ doanh nhân và cộng đồng doanh nghiệp.

Bảy là, tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước trong xây dựng và phát huy vai trò đội ngũ doanh nhân. Nâng cao nhận thức và trách nhiệm của các cấp ủy, tổ chức Đảng trong lãnh đạo/chỉ đạo và quán triệt, cụ thể hóa đường lối, chủ trương của Đảng đối với xây dựng và phát huy vai trò của đội ngũ doanh nhân; Xây dựng cơ chế phối hợp giữa cấp ủy với tập thể lãnh đạo doanh nghiệp; Đổi mới nội dung và phương thức hoạt động của các tổ chức chính trị - xã hội trong doanh nghiệp, đổi mới phương thức quản lý nhà nước theo hướng lấy dân và doanh nghiệp là trung tâm.

Nghị quyết cũng chỉ rõ, cần chung tay vào cuộc của cả thể chế, trong đó đặc biệt là đội ngũ doanh nhân trong điều kiện mới để đóng góp vào phát triển kinh tế của đất nước.

4. Một số giải pháp đề xuất

Trước những hạn chế nêu trên và nhiệm vụ mà Nghị quyết số 41/NQ-TW đề ra, bài nghiên cứu đề xuất một số giải pháp mà đội ngũ doanh nhân cần tiếp tục chú trọng thực hiện:

Một là, đội ngũ doanh nhân cần thống nhất về nhận thức của bản thân, của cộng đồng doanh nghiệp và các tổ chức kinh tế - xã hội liên quan về xây dựng và phát huy đội ngũ doanh nhân và vai trò của đội ngũ này trong tình hình mới theo Nghị quyết số 41/NQ-TW.

Hai là, đội ngũ doanh nhân Việt Nam cần tiếp tục không ngừng đổi mới tư duy bản thân, cách thức điều hành doanh nghiệp, cập nhật các công nghệ mới, các phương pháp mới để có thể hoàn thiện và phát triển doanh nghiệp vượt qua các thách thức khó khăn nhằm giúp doanh nghiệp ngày càng lớn mạnh và bền vững.

Ba là, các doanh nhân, doanh nghiệp cần chủ động nghiên cứu và ứng dụng các tiến bộ khoa học - kỹ thuật, công nghệ tiên tiến hiện đại vào sản xuất - kinh doanh nhằm tăng năng suất lao động, phát triển sản xuất - kinh doanh, phát triển doanh nghiệp lớn mạnh, đẩy mạnh và tham gia tích cực vào quá trình chuyển đổi số, kinh tế số trong bối cảnh hiện nay.

Bốn là, các doanh nhân, doanh nghiệp cần thực hiện trách nhiệm xã hội và tham gia tích cực vào các hoạt động giúp đỡ các đối tượng có hoàn cảnh khó khăn, các đối tượng ở địa bàn vùng sâu, vùng xa, hải đảo.

Năm là, các doanh nhân, doanh nghiệp cần xây dựng mối quan hệ lao động hài hòa, ổn định, tiến bộ

và thực chất giữa doanh nghiệp và người lao động thông qua ký kết thỏa ước lao động tập thể; Cần quan tâm, tổ chức và thực hiện quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của người lao động.

5. Kết luận

Công cuộc xây dựng và phát triển kinh tế rất cần đội ngũ doanh nhân phát huy hết vai trò của mình để đóng góp vào phát triển đất nước. Phát triển đội ngũ doanh nhân về số lượng, chất lượng, cơ cấu hợp lý, có tầm nhìn, trí tuệ, đạo đức, tinh thần kinh doanh, làm giàu chính đáng, năng động, sáng tạo, năng lực quản trị tiên tiến, tuân thủ pháp luật, có đạo đức, văn hóa kinh doanh mang bản sắc dân tộc, có trách nhiệm xã hội, ý thức bảo vệ môi trường góp phần thực hiện thắng lợi các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao vị trí của đất nước trong giai đoạn mới là nhiệm vụ không chỉ của doanh nhân mà của công dân cả nước để mang lại sự phồn vinh, hạnh phúc cho người lao động của doanh nghiệp, qua đó đóng góp cho sự nghiệp phát triển đất nước■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Bộ Chính trị (2023). Nghị quyết số 41-NQ/TW ngày 10/10/2023 về xây dựng và tiếp tục phát huy vai trò của đội ngũ doanh nhân Việt Nam trong thời kỳ mới.
2. Bộ Chính trị (2022a). Nghị quyết số 18 -NQ/TW ngày 16/6/2022 về "Tiếp tục đổi mới, hoàn thiện thể chế, chính sách, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý và sử dụng đất, tạo động lực đưa nước ta trở thành nước phát triển có thu nhập cao".
3. Bộ Chính trị (2022b). Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 17/11/2022 về tiếp tục đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045.
4. Hà My (2024). Thương hiệu quốc gia xanh giúp doanh nghiệp "vượt sóng" vươn xa. Thời báo Tài chính Việt Nam, truy cập tại <https://thoibaotaichinhvietnam.vn/thuong-hieu-quoc-gia-xanh-giup-doanh-nghiep-vuot-song-vuon-xa-149110.html>.
5. PV (2023). Thường trực Chính phủ gặp mặt đại diện doanh nhân Việt Nam. Truy cập tại https://cmsc.gov.vn/xem-chi-tiet/-/asset_publisher/WqvULR6gmpvh/Content/thuong-truc-chinh-phu-gap-mat-ai-dien-doanh-nhan-viet-n-1?3068495
6. Trần Ngọc (2024). 6 doanh nhân Việt có tên trong danh sách tỷ phú USD thế giới 2024 của Forbes. Truy cập tại <https://vov.vn/kinh-te/6-doanh-nhan-viet-co-ten-trong-danh-sach-ty-phu-usd-the-gioi-2024-cua-forbes-post1086727.vov>
7. Việt Đức (2024). Tạo điều kiện để đội ngũ doanh nhân Việt Nam không ngừng phát triển mạnh mẽ. Truy cập tại <https://baotintuc.vn/chinh-tri/tao-dieu-kien-de-doi-ngu-doanh-nhan-viet-nam-khong-ngung-phat-trien-manh-me-20240510115401257.htm>

Ngày nhận bài: 8/5/2024

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 21/5/2024

Ngày chấp nhận đăng bài: 11/6/2024

Thông tin tác giả:

TS. TRỊNH VIỆT TIẾN¹

ThS. VŨ THỊ HOÀNG YẾN¹

ThS. TRẦN TUẤN PHONG¹

ThS. NGUYỄN THỊ THẢO¹

¹Khoa Quản trị Nhân lực, Học viện Hành chính quốc gia

ENHANCING THE ROLE OF THE BUSINESS COMMUNITY IN THE NEW ECONOMIC ERA

- PhD. **TRINH VIET TIEN**
- Master. **VU THI HOANG YEN**
- Master. **TRAN TUAN PHONG**
- Master. **NGUYEN THI THAO**

Department of Human Resource Management,
National Academy of Public Administration

ABSTRACT:

Resolution No. 41-NQ/TW by the Politburo on building and promoting the role of the Vietnamese business community in the new era highlights the importance of the business community in accelerating industrialization, modernization, and international integration. Therefore, this research paper analyzes the current state of the business community's role, identifies areas that are still lacking, and proposes some solutions to enhance this role in the near future.

Keywords: business community, Resolution No. 41-NQ/TW, economic development.